

N° 27 - EBREL 1972

« POBL VREIZ »

B.P. 713 ROAZON

KOUMANANTOU

Boutin : 6 L

Skoazell : adaleg 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

POBL VREIZ

0,50

KELAOUENN UNVANIEZ DEMOKRATEL BREIZ

NANN DA EUROPA POMPIDOU YA DA EUROPA SOSIALIST AR POBLOU

PENNAD-STUR

E-giz ma reom beb miz, red eo gweled diwar an darvoudou brasa penaoz ya 'n traou e Breiz.

Da genta 'c'heller merka pebez nerz braz 'zo bet diskouezet gand ar bobl e meur a leh evid difenn he interestou : e Naoned hag e Sant-Brieg, al labourerien o deus stourmet heb ehana ouz ar kapitalisted (afer an uzin Paris e Naoned hag hini ar Joint Français e Sant-Brieg) ; e departamant Aodoù-an-Hanternoz el-leh 'z eus eun diêzant gwasoh eged biskoaz, eun dra 'zo da verka : gwelet eo bet, evid an dro genta, ar besketaerien o stourm asamblez ouz ar varc'hadourien-besket hag ar wercz kapitalist ; e departamant Penn-ar-Bed, bodet eo bet e Kemper, evid difenn ar skoliou-C.E.G. diwar ar mêz, 15 000 den, gand skoazell 2/3 eus mêred an departamant ; e Penn-ar-Bed ivez, d'ar 14 a viz meur, e-pad an noz, manifestet o deus e kêrioù an isprefed 4 000 labourer-douar, evid difenn o krevier-morh.

Setu aze meur a vanifestadeg savet gand ar bobl. Re alies e chomont c'hoaz distag 'n eil ouz egile, heb ober an dro da gudenn Vreiz en he bez ; med koulskoude meur a zin plijus a ziskouez 'z eus amañ hag ahont lodennoù tud a glask mond dreist o interest evid difenn hini an oll. E-giz-se, diskleriet eo bet gand an 22 strollad bodet e Kemper evid difenn ar skoliou-C.E.G. : « En eur serri ar skoliou, dañjer 'vo da vouga ekonomiezh meur a leh dre an departamant » ha laret eo bet ivez 'z eus eun dañjer evid Breiz a-bez, e-giz ma freuzer rouedad an hent houarn. Memes tra gand kudenn an uzin da burad e Brest : bez' weler lodennoù tud soñjal da genta e interestou ar re 'zo o riskl beza kaset kuit, a-raog soñjal dezo o-unan.

Red oa merka 'n dra-se, pa weler, goude m'eo bet lazet Overney, strolladoù an tu kleiz paket gand an terzienn e Pariz.

STOURMON EVID POBL VREIZ PELL OUZ AN TERZIENN.

Just eo kondaoni polis ar batroned kement en uzin Renault eged en hini Citroën e Roazon. Med afer Overney 'zo chomet, dreist-oll, eun afer barizian, ha kalz brud zo bet grêt dezi gand ar gelaouennou hag ar radio e-keid ma 'oa laosket a-gostez darvoudou Breiz gand ar bruderez-opiom. Setu ne dalv ket boan chom da boueza war an afer-se. Med peogwir eo bet tregernet eun tammig an afer-se e Breiz, tennom ar c'henteliou-mañ. Stard eo bet ar P.C.F. a-eneb d'ar gochisted : med re reud gand ar mod da gondaoni strolladoù ar gochisted pa 'z eo bet lazet Overney ha da lavared nemed daou pe dri devez da houde e-noa c'hoant, eñ ar P.C.F., rei da gredi d'ar bobl perag e-noa grêt evel-se ; med ar c'hontrol eo 'ranker ober : rei da c'houzoud ha displega da genta evid rei da gredi. Ar P.S. hag ar P.S.U., n'eo ket bet gwall net an traou ganto en eur vanifesti war-Lerh banielou ar gochisted pa 'z eo bet kaset Overney d'ar vered. Hag ar C.F.D.T. ? Displega 'ree traou just diwar-benn

KUDENN VREIZ

EUZ BREST D'AN NAONED

AODOU-AN-HANTERNOZ

BLAZ C'HWERV AR VUHEZ HA BLAZ C'HWEK AN TREC'H.

Labourerien Chaffoteaux ha Chalos o deus bet o gwalc'h da heul o harzoù-labour, se na vir ket ouzh labouradegoù all e Sant-Brieg da welout krogadoù nevez o tiwan en o c'hreiz evel e :

— Labourdi **Star-Caravanes** : kannaded labourerien al labourdi-se o deus asantet da ginnigoù diwezhañ ar batroned.

— Labourdi **Bolloc'h** : patron an ti n'en doa ket paeet e labourerien abaoe miz c'hwevrer, ar re-mañ aet skuizh da c'hor-toz, o deus roet lañs, d'ar 6 a viz meurzh, d'un harz-labour ha, goude 4 devezh a stourm, sammet o deus ar maout : diwar vremañ, hervez o c'hoant, kouezhañ 'raio pep miz en o godelloù 100,00 lur muioc'h, hag un hanter-devezh nebeutoc'h da boaniañ pep sizhun. Ret-mat e vo c'hoazh

sellout, a-dost, ouzh an doareoù da labourat.

— Labourdi **Conan** : un ti eo ma reer war-dro ar pantoufloù, 40 den a zo implijet ennañ ha 5 beajour o vrudañ evitañ. Tud an ti o deus kroget gant un harz-labour e-sell kaout ur c'hresk a 10 % hag ur mat a gempenn da skeul ar goprou.

— Labourdi **Docks des Cimenteries Réunies** : e rannlabour ar « breviñ » 5 labourer o deus disterniet e-sell kaout 150,00 lur muioc'h ar miz.

— Labourdi **S.G.E.E.** (Société d'Etudes et d'Entreprises Electriques). Setu ul labourdi ma vez e batroned o chom e Gwaien (bro Gerne), serret o deus o eildi Sant-Brieg, bremañ e kaver 8 den dilabour all o pilat pavezioù kêrbenn Aodoù-an-Hanternoz.

PENN-AR-BED

MANIFESTADEG AR CID-UNATI E KEMPER.

Muioc'h eget 4 000 komersant hag artisan zo deuet eus Breizh a-bezh d'ar manifestadeg aozet gant ar CID-UNATI.

Gwall skoet eo ar c'homersanted hag

an artisaned gant politikerezh ar renerien evel an implijidi, al labourerien-douar hag em vodañ an holl strolladoù sokial all evit ar besketaerien. Dav eo dezho dont d'en em vodañ gant an holl strolladoù sokial all evit lakaat ur wir galloud demokratel.

Chanjamant

Taolenn an dilabour e kernev-izel, lakaet er niverenn diwezhañ eus Pobl Vreizh a oa faoz, sifrou an tu dehou ne oant ket en o flas. Setu ar pezh oa red lenn :

	1971	1972
Moelan		100
Banaleg	25	31
Skaer	47	63
Rieg	33	75
Konkerne	136	(?)

AN IMPLIJ ADARRE.

Diaes spontus eo kavout labour tra war

dro da Gemperle-Rieg : ha kazetennoù ar c'horn-se a zo blijet da rentañ kont alie-sac'h eus aon an dud a vont war gresk. Lakaet e vez enno (« Ouest-France » pe an « Telegramme » statistikoù ha sifrou o tiskouez sklaer an traoù pe interviews 'vel hini ar plac'h yaouank-se ugent vloaz o c'haloupat etre kemperle ha Paris war lerc'h ul labour bennak. Daoust ma vo dav d'ar plac'h yaouank-se lakaet he anv evit mont d'an arme evit bezañ gouest da gaout bouet ; rak bremañ n'eo ket ken reservet an arme d'ar baotred. Met n'eo ket gant joa ez a kalz eus ar merc'hed d'an arme bremañ, kentoc'h gant dinerzh-galon, evit kaout un implij. Eus an doare se ivez emañ an arme o sunañ pobl Vreizh

DEPARTAMANT ROAZON

ROAZHON : an dud skarzhet kuit eus o labour.

D'an 11 a viz meurzh ti Prisunic Mau-repas (an c'harter bras eus Roazhon) a serre e zorioù ha setu 30 den (dreist holl merc'hed) hep labour.

An ti kenwerzh-se (850 m2 war an douar) oa bet digoret e 1965. Ha red-eo lavarout en-dro ne vez ket paet labourerzhed an tiez-se muioc'h eget ar SMIC.

Evit ar sindikat CFDT : « bremañ, pa z'eo bet lakaet tud er maez eus ti Fair-child, eus ti ar chekennoù -post, war lerc'h m'eo bet serret Prisunic Mau-repas e weler skaer kudennoù an implij evit ar merc'hed e Roazhon ». Alies an tiez kenwerzh bihan ne zigouezont ket mat hiriv met an doareoù diveizh da sevel ar magasinou bras a zo etre daouarn ar c'hapitalisted n'eo ket evit renkañ al labourerien.

DIAES AN TRAOU E LABOUR AR GREUN-VAEN E FOJERES HAG E COGLES.

700 implijad a zo risk koll o labour. E Louvigné du Désert 450 labourer ne reont mui nemet 42 eur bep sizhun, e Saint

Marc le Blanc 37 eur nemetken. E 1970 un emvod oa bet aozet gant prefet ar c'hornvrod met hiriv n'eo tamm gwelloc'h an traoù, netra zo bet graet, ker Paris ne zalc'h ket he fromesoù.

Al labouradegoù a zo bihan ha ne glo-kont ket gant an ezhommoù met petra zo bet graet evit lakaat an ijinerezh-se da chanj gant sikour al labourerien ?

Evel govelioù an Henbont, evel an uzi-noù bouet -mir, ijinerezh ar greunvaen ne zigas ket awalch archant. Labourer Breizh, ar pezh vez kavet en da vro ne dalvezh netra, setu etra vo lavaret dit ur wech muioc'h o prometiñ uzinoù modern a ne vint ket gwellet morse.

E 1971 n'eus bet labouradeg vraz ebet da zont amañ hag emaeomp en eil trimiziad eus 1972 hap ma zo degouezhet netra nevez. Emañ kelaouenn ar CELIB mizioù meurzh-ebrel o komz ar mod-se, ar CELIB-se hag a lavare ar bloaz paseet a oa o kombinañ ur program gant ar Stad evit lakaat an ijinerezh da vont war raok e Breizh (Le P.B. niverenn 92, miz mezheven 1971).

DEPARTAMANT AN-NAONED

SAINT-MICHEL-CHEF-CHEF : fiñval a ra Bro-Rex a-drugarez da youl labourerien ti « Galetex Sant-Mikael ».

Er-maez eo bet lakaet ur vichourerez klañv he niverenoù en abeg d'ar pakadoù-gwispid he doa leusket da gouezhañ. Galvet gant ar C.F.D.T., 90 % eus an dud implijet o deus disterniet d'ar 7 a viz meurzh hag harzet da vat dirak penn kalet ar renerien o doa mouget betek-hen ar c'hlemmoù gant o doareoù warlerc'hiet.

Aet eo krizoc'h ar stourm goude tro wenn ar goulennnoù. E-kerz un emvodadeg ez eo bet diskouezet emskoazell tud Bro-Rex dre lizheroù-harp lennet gant dileuridi-uzinoù o tont diouzh Pornig, Sant-Brewen, Pennbo, Mendin hag all...

SAINT-MARS-LA-JAILLE : un notenn ne-c'hus digant kenlodeien ti Braud.

Goude keal ar genlodeien bodet d'an 28 a viz c'hwevrer e Angers, renerien nevez ti Braud o deus embannet un diskleriadenn

resisoc'h a skoio fall spered labourerien sant meurzh : « Ar goulennnoù o leuniañ mat ar c'harnedoù a c'hello reiñ ur roll-labour e Sant-Meurzh, ar bloaz-mañ. Met se ne vo ket posupl a-benn ar bloaz abalamour d'an niver bras a c'houlennnoù hag abalamour d'ar plas brasoc'h-brasañ kemet gant ar mekanikoù.

Derc'hel a reer soñj eus ur stourm kalet ha gourdrouz an Ao. Braud a ginnige kuitaat ar c'horn-bro. Gwelout a reer e tegouezh an abegoù sirius asamblez gant ar gourdrouz. Ha n'eo ket iskis ?

MACHECOUL : pleget o deus ar batromed en uzin Gitane.

Un diskrog diharz ez eus bet d'an 9 a viz meurzh evit gwellaat goprou ar vicherourien nevez-implijet. Al labourerien o deus bet 5 lur d'an nebeutañ dre bep eur goude un emglev etre ar renerien ha dileuridi ar sindikadoù. Dav e vo d'an tu all ober ur c'hresk a 5 % eus al labour betek fin ar miz.

MOR-BIHAN

GOLF PLENUER.

War zouaroù parrez Plenuer e-tal Erdeven, e vo savet ur golf, unan 18 toull mar plij ! Setu pezh en deus divizet ar SIVOM a zo evel ma ouiet ur sindikad o vodañ kumunioù.

P'en deus en em kuzul ar gumun dolpet ag An Alre, kuzulierien ag an tu kleiz en deus diskleriet e vefe bet furoc'h implij an argant-se evit sevel ur « c'hamping » evit ar gumun.

« Ya » en deus respontet an Aotrou Maer, « met ar gumun a gemer ar pezh a vez kinniget dezhi, hag a hend-all ar golf-se ne gousto blank ebet d'ar gumun. Paet e vo en e bezh gant ar Stad ».

Met ag emen e teu argant ar Stad ? Penaos eman lodet ? Aze eman an dalc'h.

REGINI « MAT AN TRAOU E BREIZH », HERVEZ AN DOZTOR JARRIAULT MAER REGINI.

En ur brezegenn en Oriant, a Ao Phlipponneau en deus diskouezet gant sifrou resis, stad truhek Breizh.

Kement-se en deus dispiliet krenn d'an doktor Jarrault « Nen deo ket gwir » en deus laret. « E kontrol kalz gwelloc'h eo an traoù bremañ. Paouroc'h e veze Breizh gwechall, da skouer pa oa mignoned an Ao Phlipponneau (Ar Sozialisted) er gouarnamant ».

Nen domp ket souezhet o klevout komzoù sord-se, rak an Ao. Marcellin a zo aet pelloc'h : e 1971 pa voe digoret ar C.E.G. nevez e Sarc'hao, e tisklerias « e oa ar Mor-Bihan en eil renk goude departamant Roazhon, an hini kentañ zoken mar laosker a gostez labouradegoù Citroën ».

PENNAD-STUR

ar gochisted peogwir Edmond Maire a lavare n'eo ket mad « ar gwall-daolioù savet gant eul lodenn vihan a dud nag ar mod d'atiza ar polis evid digas anezhañ da waska 'n dud », med er memes amzer, e-keid ma lavare droug ar sindikad-se ouz ar P.C.F. hag ar C.G.T., e-neus rentet servij d'ar gochisted en eur vanifesti ganto pa 'z eo bet kaset Overney d'ar vered. Mad eo soñjal beza digor d'an oll, med en oberioù politikel ne c'heller ket beza laosk, red eo beza sklêr ha stard kement dre ar menozioù eged an oberioù. Ar strolladoù a glask e gwirionez labourad evid digas eur gouarnamant socialist ne c'hellont ket chom da labourad gant ar re a glask freuz, el-leh 'vez ez da paotred ar polis en em ruza. Soñjomp 'ta d'ar gentel roet deom gant Maurice Duverger : laret eo bet dezañ gant eur prefet e c'heller konta betek war 10 % eus ar re 'zo 'tousez ar gochisted evid diskleria traoù d'ar polis pe atiza an dud. Setu gwall diskiant eo labourad gant tud evel-se. Gwelloc'h e kavom ni oberioù unanet ar strolladoù demokratel e-giz re ar C.G.T. hag ar C.F.D.T. e miz diweza en uzin Paris e Naoned hag er Joint Français e Sant-Brieg.

Erfin, e-kenver strolladoù ar gochisted, penaoz eo ? N'eo ket red chom pell war oberioù a-dreuz hag a-hed ar maoisted e Pariz e-pad afer Overney, med sellom tostoh ouz al Ligue Communiste. Kondaonet eo bet gant ar strollad-mañ, d'e c'hendalh 1971, ar politikerezh gwall-gochist. Med ne c'heller ket dispartia ar gochisted dre dammoù : ar re vad hag ar re 'zo dreist ar muzul. E-kenver se, chomet eo gwir evid an amzer-vremañ leor Lenine anvet e galleg « Le gauchisme, maladie infantile du communisme ». Ya, bez 'weler atao al Ligue Communiste labourad gant strolladoù 'noa anvet koulskoude gwall-gochist. Hag ouspenn mond a ra 'beb seurt tu. Goude maro Overney, et eo da vanifesti gant ar re 'noa anvet gwall-gochist hag a lavare droug ouz ar P.C.F. hag ar C.G.T. gant gerioù 'giz « Dreyfus, Assassin ! P.C.F. complice ! ». Ha goude-se, pa 'z eo bet goulennet gant ar C.G.T. digand ar sindikadoù all ha strolladoù politikel an tu kleiz ober eur vanifestadeg vras evid enebi ar gouarnamant da waska 'n dud, deut eo al Ligue Communiste da c'houlenn e vefe roet tro da stourm gant ar C.G.T. d'ar strolladoù gochist. Aze 'z eus traoù kontrol ne c'heller ket degemer.

EVIT REI DA POBL VREIZ HE FLAS EN EUROPA SOSIALIST AR POBLOU.

Pell ouz an terzienn, kalz gwelloc'h 'zo d'ober pa glask Pampidou derhel e blas dre ar referendum diwar-benn Europa.

Gouarnamant Pampidou, fall an traoù dezañ abaoe eur pennad, e-neus klasket tu da gas d'an traoù ar re 'zo 'eneb dezañ. Ar pezh a fell da Pampidou eo 'vefe lavaret « ya » dezañ evid aoz votadeg an deputeed e 1973 (pe 1972) hag e vefe eur « ya » da souten Pampidou e-unan.

Ne c'hellom ket degemer Europa kapitalist Pampidou ; an Europa-se 'lak Breiz nebeud ha nebeud da vond war fallad peogwir emei chom pell eus ar rannvroioù pinvidik. Bez 'lavar an Europa-se he-deus c'hoant kaout fin da veza renet gant an Amerikaned, med chom a raio tost d'ar gapitalisted amerikan. Koulskoude eun dra 'zo da verka : bizit Nixon e Pekin 'zo fin eur pennad hir da Stad impalaerel U.S.A. : ar pennad-se 'bade abaoe 1949.

An Europa kapitalist n'eo ket on hini. An hini a fell deom eo Europa socialist ar pobloù : eun Europa diliammet eus ar waskenn gapitalist, el-leh an oll pobloù c'hellfe kaout o gwirioù : pobloù Iwerzon, Kembre, Breiz, Euskadi, Korsika, Elzas... Ar pezh eo bet goulennet gant an U.D.B. abaoe an devez kenta : kevredad ar pobloù europat.

SKOAZELLIT " POBL VREIZH "

Skoazellit Pobl Vreizh
hag ar stourm evit hor yezh
en ur gas ho profoù da :
« Pobl Vreizh »
K.R.P. 2746-79 Roazhon

7te LISTENN

L.D., Loktudi	30,00 L
disanv, Pariz 6 ^e	5,00 L
disanv, Kemper	5,00 L

disanv, Pont-'n-Abad	10,00 L
disanv, eus kreiz Breizh	4,00 L
disanv, N.D. Gravenegon	15,00 L
disanv, Roazhon	5,00 L
Keravel, Brest	4,00 L
D., Lokmikaël-an-Traezh	5,00 L
anonyme, Brest	15,00 L

Hollad ar 7 ^{te} listenn	98,00 L
Astaol al listennoù all	966,98 L
	1064,98 L

DA LENNERIEN POBL VREIZH

A-hed bloavezhioù ez eus bet savet tabut etre un toulladig Bretoned, evit goût penaos skrivañ brezhoneg : Diouzh e vlev e vez anavezet al loen, emezo, hag ho skritur eo melezour ho soñjoù ! Re aes, re eun, eo an doare-se da welout an traoù : E gwirionez muioc'h-mui a dud a gaver — tud yaouank peurvuiañ — na vern ket nemeur dezhe e pe c'hiz skrivañ o yezh. Soñjal a reont ne sell ket ar gudenn-se ouzhoù pobl Vreizh, peogwir ne oar-hi na lenn na skrivañ he yezh. N'eus ket ezhomm chom stag d'ar skritur-mañ-skritur pa venner difenn gwir interestoù ar Vretoned, ha n'hon eus ket re a nerzh dija evit an emgannoù

gwirion. Da bobl Vreiz e vo da zibab, a-benn ar finetre eun doare hag unan all da skrivañ ar brezhoneg. O c'hortoz, ez eo ret-mat deomp, n'eus forzh pegen diaes hag iskis e kavomp an dra, degemer an div skritur, evel m'emaint : Pep hini eus kenlabourerien Pobl Vreizh a raio e-giz m'eo kustum d'ober. Evit an anv hag ar pennad-stur, e vint moulet pep eil miz e doare ar skol-veur pe en doare peurunvan.

Imprimerie Commerciale, Rennes

Rener ar gelaouenn : J.P. Gourmel.
1 000 skw tennet.
Diskleriet hervez lezenn : 1re trim.